

Látták Jézust

1. A betlehemi pásztorok (Lk 2,8-20)

Ha azt kérdezzük, hogy kik látták elsőként személyesen a Betlehemben megszületett Jézust, akkor azok – leszámítva Máriát és Józsefet – vitathatatlanul a „szabad ég alatt nyájukat őrző pásztorok“ voltak. Angyal adta hírül a megrettenteknek az örvendetes jó hírt, hogy „üdvözítő született“, akit bepólyált kisgyermek alakjában lehet megtalálni.

1.

Kritikusok és a Jézust tagadók számára alig is lehetne ennél profánabbat, majdhogynem nevetségeset kitalálni. Bibliaolvasóknak azonban rögtön sokatmondó, hogy ezt a jó hírt először éppen pásztorok kapták. Úgy tudjuk, hogy akkortájt ennek a foglalkozási ágnak nem volt különösebb becsülete. A többségében nomád életformában élő lakosság életének egyik legfontosabb feltétele volt a tágas és dús legelő, amelyen állatait nevelte, így biztosítva a mindennapi táplálékához szükséges alaptermékeket. A pátriárkák mind nagy nyájakkal rendelkeztek, amelyeket, mint értékes vagyont, maga a család őrzött, alkalomadtán azonban hivatásos pásztorokat is alkalmaztak. Az ilyen „állás“ bizalom kérdése volt, hiszen a rábízott nyáj mindegyikével hűségesen el kellett számolni. És nem minden pásztor érdemelte ki ezt a bizalmat, sőt gyakran éltek vissza vele. Ezért tartozott Jézus korában a pásztorság a nem éppen nagyra becsült foglalkozások közé.

Pedig a hagyomány ősidőktől fogva tisztelte és nagyra becsülte. Már Jákób pátriárka vallott úgy, hogy „az Isten az én pásztorom, amióta csak vagyok, mind a mai napig“ (1Móz 48,15). És ki ne ismerné az Ószövetség egyik gyöngyszemét, a 23. zsoltárt: „Az Úr az én pásztorom“. Az Úr maga tehát mintegy előképe a pásztoroknak, s ez hallatlan méltóságot jelent! Nem csoda, ha ezzel ruházta föl Jézus Krisztust, hogy elmondhassa magáról: Én vagyok a jó pásztor... ismerem az enyéimet... ismerik a hangomat... (Jn 10). És ezt visszahangozza az apostoli irat is, amikor Jézus Krisztusra, mint „a lelkek pásztorára és gondviselőjére“ emlékeztet (1Pt 2,25).

Igen fontos hangsúlyoznunk, hogy mielőtt még a pásztorok egyáltalán meglátták volna a betlehemi újszülöttet, már h a l l o t t a k róla. Az angyal, aki közölte velük a jó hírt, azt evangelizációnak, tehát az örömhír terjesztésének nevezi. Ezzel oszlatja el a pásztorok félelmét. S teszi ezt olyan hatásosan, hogy félelmüket levetve „elmentek sietve“, vagyis tényleg meg is hallották az üzenetet. Ősképe lett ez az evangélium hirdetésének és meghallása következményének: először elhangzik az Isten mentő tervének jó híre, hiszen Ő így kommunikál velünk mindenekelőtt. Így tette ezt már a teremtéskor is: Ő szólt és ezzel már életre is hívta a maga beszélgető partnerét, a teremtettséget és benne az embert. Joggal foglalta össze ezt János evangéliumának legelső mondatával: „Kezdetben az Ige volt ...“

Ez pedig halló füleket tételez fel, amelyek be is fogadják, azaz komolyan veszik a hallottakat. De ugyanakkor ott leselkedik a veszély is, hogy „hallván hallanak“, ám a kapott üzenetet legfeljebb az agyuk fogja föl, de nem a szívük. A mártír Bonhoeffernek volt az a sajnálatos megfigyelése, hogy emiatt szenved jelenkori kereszténységünk: halljuk, de a hallott nem mozdít el bennünket indulásra. Az indulás, az útra kelés lenne bizonyossága annak, hogy az isteni jó hír nem csupán szellemi, lelki csemege lett számunkra, hanem tette indító feltöltődés is!

Halld meg és indulj! – hát nem eszerint cselekedtek helyesen a pásztorok? Félelmüktől megszabadítva, sietve mentek el, hogy meggyőződjenek az angyal hirdette történet valóságáról. Sokat nem vitatkozhattak ezen, inkább elhatározták, hogy mielőbb szaván fogják az angyalt, aki még amolyan „használati utasítással“ is ellátta őket: bepólyált gyermek fekszik a jászolban, jelül nékik. S ők úgy vélik, nem árt mielőbb meg

is találni az adott jelt. Elképzelhető, hogy némi gyanakvás is van a szívükben? Hátha látomás volt ez csupán, s nem is fogják megtalálni azt, akiről az Úr üzent nekik? Elvégre igen nagy a távolság az angyali üdvözlés és a földi valóság között. Nem csak térbelileg, hanem érzelmileg is. Ami az isteni ígéreteket komolyan vevők mindenkor gondja. Halljuk az ígéreteket, sőt talán még örülünk is nekik, de az ígéret csak akkor válik hitelessé, ha annak beteljesedéséig el is jutunk. Hányan bicsaklottak meg már, mert ennek a távolságnak az áthidalására nem futotta az erejükből!

Egyetemista koromra kell visszaemlékezni, tanulmányaimat hévvel kezdőkre, akik hallották az ígét, sőt lelkesedtek is érte, de azt nem tudták áthidaló erővé formálni, s hitük és a valóság között feltárult a tátongó szakadék!

Ám, ahogy sietve – és nem töprengve – elindultak a pásztorok, abban mégis túltenghetett a reménység, „amely nem szégyenít meg“ (Rm 5,5). Amennyiben nem hagyjuk ellankadni a felfedezés nagy örömét és a cél felé határozottan haladunk. Ez távorról sem jelenti azt, hogy a valóságos helyzetet kikapcsoljuk vagy figyelmen kívül hagyjuk. Sőt éppen az Isten ígéreteiben való reménykedés fogja azokat helyes fénybe helyezni. Emlékezzünk az apostoli tanácsra: „...ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé...“ (Fil 3,14).

2.

Céltudatosan indultak hát el a pásztorok és meg is találták az ígért jelt, a jászolban fekvő kisgyermeket, Máriával és Józseffel együtt. Azonnal szükségesnek tartották az „azonosítást“: felfedték jövetelük indítóokát, az angyali üzenetet és megállapították, hogy minden rendben. Azért is örültek, hogy milyen jó, hogy nem kételkedtek eleve az angyali szó hitelességében. S mindezt nyilván olyan széles gesztusokkal kísértén terjeszthették elő, hogy hallgatóikból csodálkozást és ámulatot váltottak ki! Hittek a szónak, célhoz értek, elindultak sietve, megtalálták a megígértet és örömük most kibuggyant belőlük, hogy mindezt közzé teheték.

Két titokkal találkozunk itt. Az egyik elfedi számunkra az Isten beszéde és az emberi akarat találkozásának nagy lehetőségét. Aligha van ennél nagyobb titok, amely előtt csak megilletődve állhatunk meg. A kettő találkozásából született meg a kereszténység. Ebből él a hit, ez a csodás isteni ajándék, anélkül, hogy mint titkot megfejteni tudnánk. S milyen nagy tévedést követünk el akár azzal, ha a szónak nem szentelünk kellő figyelmet, akár pedig annak továbbadására lusták vagy képtelenek vagyunk!

A másik titkot nehezebb feltörni. A pásztorok ígéretbe vetett abszolút bizonyossága a Gyermekek meglátásával nyerte el végső elismerését, ami számunkra fizikailag lehetetlen. Ők saját szemükkel látták a Gyermekeket, számunkra ez már nem adatott meg. Mégis érdemes elgondolkozni e hiány pótlásán, s ehhez érdemes elővenni még egyszer a páli receptet. Ő azt mondta, hogy „igyekszem, hogy meg is ragadjam, mert engem is megragadott a Krisztus Jézus.“ Hitre jutott és hitben járók sokszoros tapasztalatára tapintott rá az apostol, hogy – bár a fizikai látás számunkra nem adatott meg – mégis létrejöhet a találkozás, s ennél fogva a látás. Aminek létrejötte távorról sem a mi igyekezetünk, hanem annak felismerése és tudatosítása, hogy Ő m á r l á t o t t minket, vagy ahogy Pál mondja, már előbb megragadott. Ő ajánlja föl magát készségesen találkozásra és látásra, s csak magunkat okolhatjuk, ha ezt nem vesszük észre. „Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok és ő énvelem“ (Jel 3,20).

Lehet azon mosolyogni, ha a nagypapa vagy a nagymama bevallja, hogy egész életét ennek az ajtón zörgetőnek a látásában töltötte. Azon is, ha emlékeztetek a nagy és mély istenkeresők misztikus élményeire, amelyek számunkra lehetővé tették a Krisztus közvetlen látását. És ha ennek túlzott figyelmet nem is szentelnénk, mégis hadd utaljak szekuláris világunk millió „misztikus“ – értsd: ezoterikus – kísérletére, amelyek mind

megvilágosodást, megújulást, transzcendentális élményt, sőt látomásokat ígérnek – természetesen Krisztus nélkül!

S bár az apostol önérzetesen állítja, hogy mi „hitben járunk, nem látásban“ (2Kor 5,7), mégis milyen lelkesen számolt be, mégpedig legalább háromszor, saját, Jézussal való találkozásáról és látásáról Damaszkusz kapuja előtt! (ApCsel 9) És vajon nem ugyanerről beszélt, amikor azt írta a korintusi gyülekezetének, hogy ő 14 évvel ezelőtt „elragadtatott a harmadik égig...“ (2 Kor 12,1-4)? E „látás“ nélkül nem lehetett volna az isteni tervek megvalósulásának olyan buzgó misszionáriusa! S végül azt se felejtjük el, hogy Jézus látása igéje üzenetében és üzenetével is megvalósulhat, idői korlátok nélkül és szabadon áll bárki rendelkezésére.

3.

A pásztori látogatás végéről se feledkezzünk el. Azt mondja az evangélista, hogy a pásztorok dolga végezten „visszatértek“. S ez párhuzamosa annak, amit korábban leírt, hogy az angyalok „elmentek tőlük a mennybe“. Ami azt jelenti, hogy mindenki a maga, egyébként megszokott helyére: az angyalok a mennybe, a pásztorok a nyájuk mellé. De egy valami szorosán összeköti őket: amazok is, ők is Istent d i c s ő í t v e és m a g a s z t a l v a mentek, ki ki a maga világába. Az angyali ígéret, a Gyermekek megtalálása, az örömhírről szóló beszámolójuk kiváltotta elismerés és csodálat nem szédítette el őket: a „mindenkik“, akik hallották bizonyágtételüket, a mondottakat megőrző és szívében forgató Mária, – mind hatalmas siker, s ezt megtehették volna. De ők visszatértek a súlyos és felelősségteljes, veszélyes és gondot okozó hétköznapiakba. Nem lettek rajongó propagandistákká és nem kívántak felfedezésükből hasznot, netán tőkét kovácsolni.

Már csak ezért is érdemes „követni hitüket“ (Zsid 13,7). Ezt pedig külön ki kell emelni olyan világban, mint a miénk, amelyben igen sokan jelentkeznek „jó“ (és még több: rossz) hírekkel, megoldását ígérve minden emberi gondnak. Egy friss felmérés szerint a megkérdezettek hetvenöt százaléka fél a digitalizálás által oly sebesen elterjedő álhírek káros hatásától! S mi van akkor, ha kiderülne, hogy a velük való befolyásolást bizonyos elemek nem is csak a manipulálás kedvéért, hanem a maguk szellemi vagy anyagi javára akarták kamatoztatni? A pásztorok ezzel szemben visszatértek oda, ahonnan elindultak, hogy folytassák napi munkájukat.

Egy ponton azonban mégiscsak kiemelkedtek a hétköznapiok szürkeségéből: „dicsérték és magasztalták Istent“. Ezzel viszont az angyalokhoz hasonlókká lettek, amit az evangélista ugyanazzal a szóval fejez ki mindkettőjüknél. Ezzel nem csak hogy szívüket átmelegítő érzéssel lettek gazdagabbak, de be is kapcsolódtak a mennyi seregek karába, ahol vég nélkül Istent dicsérik (Jel 14,2). Jézus-látott emberek tapasztalatának pontos leírása ez: úgy érzik, hogy ez az együtt éneklés emeli ki őket a közönyből, a nemtörődömségből vagy éppen a napi nyomorúságból. Aki szívből tudja dicsőíteni Istent, megtalálta nem csak a keresett és vágyott békét, hanem felfedezi azt az erőforrást is, amely segít a bajok leküzdésében.

De ehhez előbb „látni“ kellett Jézust. Ámen

Gémes István

Ajánlott ének:

Pásztorok, pásztorok örvendezve – Sietnek Jézushoz Betlehembe,
Köszöntést mondanak a kisednek, – Ki váltságot hozott az embernek.

Imádság

Add szívünkbe a pásztorok hűségét és kitartását, hogy bele ne fáradjunk a Te Fiad keresésébe. S ha megtaláltuk, örvendező szívvel imádjuk Öt. Ámen